

Datum besluit Forum Stad 22 september 2020
Raadsverg. d.d. 6 oktober 2020
Agendapunt nr. 15
Portefeuillehouder(s) J. Keus - Financiën, Energietransitie en Handhavingsbeleid
Redacteur V. de Bruyn
Doorkiesnummer 14 070
Domein / Team
Corsanummer 20.073023

Aan de Raad,

1. Onderwerp
 Traject verwerking huishoudelijke afvalstromen
2. Voorstel
 Vaststellen van het nader onderzoeken van samenwerkingsmogelijkheden van Avalex met HVC voor de verwerking van de huishoudelijke afvalstromen.
3. Inleiding
 Omdat in de loop van 2021 drie verwerkingscontracten voor afvalstromen aflopen (groente-, fruit- en tuinafval (gft), fijn restafval en grofvuil) is Avalex in januari 2020 een traject gestart om samen met haar opdrachtgevers en bestuur te komen tot nieuwe verwerkingsmogelijkheden en nieuwe samenwerkingen met verwerkers. De formele aftrap van dit traject heeft plaatsgevonden met een conferentie voor de portefeuillehouders van de Avalex gemeenten op 3 februari jl. Aansluitend heeft adviesbureau KplusV de wensen en eisen van de Avalex-gemeenten geïnventariseerd, evenals de eigenschappen en interesse van afvalverwerkers.
 De wensen die Avalex-gemeenten hebben genoemd zijn gericht op de mogelijkheid van zowel bron- als nascheiding van het afval, met ruimte voor flexibiliteit in de contracten, innovatie, een acceptabel kostenniveau en bijdragend aan duurzaamheidsdoelstellingen van gemeenten.

Uit de marktverkenning is gebleken dat er momenteel in Nederland zes partijen zijn die de combinatie bron- en nascheiding kunnen bieden: EEW, Attero, AVR, AEB, HVC en Omrin. De eerste vier partijen (privaat) geven aan capaciteit te hebben en mee te willen doen in een mogelijk aanbestedingstraject. De vijfde, publieke, partij HVC, doet niet mee aan aanbestedingstrajecten en streeft naar langjarige samenwerkingsrelaties om met deelnemende gemeenten te werken aan duurzame verwerking van afvalstoffen en tevens aan een duurzame energietransitie. Omrin (ook publiek) heeft gemeld per 1 januari 2022 niet voldoende capaciteit te hebben om het afval van Avalex te verwerken.

De uitkomsten van de verkenning zijn verwerkt in de rapportage Verkenning beleid en markt restafvalverwerking. Om een onderbouwd besluit te kunnen nemen over de eventuele toetreding tot HVC heeft de vennootschap bedrijfsgegevens vertrouwelijk aan de overheid meegedeeld (art. 10 lid 1 sub c Wob). Om een succesvol gezamenlijk traject te doorlopen zijn partijen erbij gebaat acht te nemen van geheimhouding gedurende het gehele verloop van dit proces. De rapportage Verkenning beleid en markt restafvalverwerking ligt ter inzage bij de griffie.

In de rapportage Verkenning beleid en markt restafvalverwerking wordt ook ingegaan op de verschillen tussen aanbesteden of samenwerken met een publieke partij. Op 30 juni is de raad geïnformeerd met een sessie over het lopende traject om te komen tot de nieuwe contracten en de vraagstukken die daarbij spelen, zoals bron- en nascheiding en de mogelijkheden bij afvalverwerkende bedrijven.

Door de marktverkenning is zichtbaar geworden dat het zowel financieel als inhoudelijk interessant kan zijn om niet bij voorbaat uit te gaan van aanbesteden maar om ook de variant met HVC als samenwerkingspartner verder te onderzoeken. In de rapportage blijkt namelijk uit de financiële scenario's dat het samenwerken met HVC een stabiele en lage prijs geeft in verhouding tot de mogelijke uitkomsten van aanbesteden.

Het scenario samenwerken met HVC verhoudt zich bij aanbesteden jaarlijks circa 2 miljoen positiever tot circa 4 miljoen positiever. Daarbij is voor de scenario's kosten aanbesteden gekeken naar actuele aanbiedingen bij recente aanbestedingen. Belangrijk is om te realiseren dat de uiteindelijke uitkomsten van aanbesteden daarmee nog niet vast staan, deze zijn pas bekend als de aanbesteding afgerond is. De marktverkenning geeft de recente informatie uit het verleden weer als indicatie voor mogelijke uitkomsten in de toekomst. De kosten van de verwerking bij HVC verhouden zich tot het lage scenario.

Avalex gemeenten hebben in de zienswijzen op de Avalex begroting 2021 verzocht is om kostenstijgingen zoveel mogelijk te beperken in de komende jaren. Een samenwerking met HVC kan bijdragen aan deze doelstelling en daarom wordt, conform gevraagd akkoord, voorgesteld deze nader te onderzoeken.

Het onderzoek naar samenwerking zal plaatsvinden naast het technisch voorbereiden van de aanbestedingsvariant, zodat bij de uiteindelijke keuze begin 2021 beide opties voorliggen.

Er wordt voorgesteld om de komende maanden twee parallelle trajecten uit te werken om te komen tot nieuwe contracten met afvalverwerkers, te weten een traject technische voorbereiding Europees aanbesteden en uitvoeren onderzoek samenwerking Avalex met HVC.

4. Beoogd effect
Een duurzame verwerking en recycling van drie huishoudelijke afvalstromen voor de Avalex-gemeenten tegen acceptabele tarieven, met de mogelijkheid van nascheiding van plastic, metalen en drankenkartons (PMD).
5. Argumenten

1.1 Voorbereiding Europees aanbesteden

De contracten voor verwerking van de afvalstromen van Avalex kunnen verkregen worden door in 2021 een Europese aanbesteding te houden. De omvang van de verwerkingscontracten noodzaakt hiertoe. Op basis van de wensen en eisen die geïnventariseerd zijn bij de gemeenten, zal een strategie, programma van eisen en bijbehorende aanbestedingsdocumenten worden opgesteld. Bij een aanbesteding is er sprake van een contractrelatie voor de duur van het contract (ca. 4 jaar) en eventuele verlengingsclausules. De regelgeving voor de totstandkoming van een dergelijk relatie is uitgebreid en daar is voldoende ervaring mee en ondersteuning bij en vergt geen besluitvorming bij de individuele gemeenten.

Dit spoor wordt verder voorbereid door Avalex, in afstemming met de gemeenten als opdrachtgever en met inzet van inkoopexpertise.

1.2 Onderzoek samenwerking Avalex met HVC

De marktverkenning heeft geleid tot de conclusie dat het wenselijk is nader onderzoek te doen naar de mogelijkheid om samen te werken met HVC. HVC is een overheidsbedrijf

(N.V.) dat eigendom is van 44 gemeenten en 6 waterschappen. HVC heeft als doel haar aandeelhouders te ondersteunen in duurzaam afvalbeheer door maximaal hergebruik van grondstoffen en in het verduurzamen van de energiehuishouding.

HVC is op dit moment de enige overheids-gedomineerde partij die aan de wensen van de Avalex gemeenten kan voldoen. In het kader van een eerste verkenning zijn o.a. informele gesprekken gehouden met gemeenten die al aandeelhouder van HVC zijn (opdrachtgever en eigenaar) en documenten en rapportages van HVC onderzocht. Dit om vast te kunnen stellen of HVC in staat is om aan de door de gemeenten geformuleerde wensen ten aanzien van de verwerking te kunnen voldoen. Daaruit komt een eerste positief, bevestigend beeld van HVC naar voren. Gezien de aard van een dergelijke langdurige verbintenis is vervolgonderzoek naar deze samenwerking wenselijk. De uitkomsten zullen gedeeld worden met de gemeenteraad.

1.4 De procedure rond de samenwerking met HVC

Avalex is als gemeenschappelijke regeling door elke deelnemende gemeente gemandateerd om verwerkingscontracten af te sluiten (gebaseerd op aanbestedingen).

Gezien de omvang van deze contracten, de belangen en de keuzes die gemaakt moeten worden, acht Avalex het van grote waarde om haar deelnemende gemeenten in het gehele traject mee te nemen en keuzemogelijkheden voor te leggen.

Wanneer wordt toegetreden tot een verbonden partij, in dit geval HVC, kan het bestuur van Avalex conform de Wet gemeenschappelijke regelingen pas een besluit nemen als de raden in de gelegenheid zijn gesteld wensen en bedenkingen ter kennis van het bestuur te brengen.

Mocht na de verkenning besloten worden om over te gaan tot samenwerking met HVC, dan zal deze vorm krijgen door het kopen van aandelen HVC. Hiermee is de inbreng van eigen vermogen niet nodig. Daarbij is de tegenprestatie dat het huishoudelijk afval, gft en grof restafval ingebracht wordt ter verwerking door HVC en dat er een garantstelling wordt gevraagd. Hiervoor ontvangen aandeelhouders jaarlijkse garantstellingsprovisie. De omvang van het aandelenpakket, de garantstelling en de daarmee verbonden provisie is nog onderwerp van onderzoek. De gevraagde garantstelling vraagt nog aparte besluitvorming binnen de gemeenten, dit traject kan per gemeente verschillen en is afhankelijk van de inhoud van het treasurystatuut. In enkele gemeenten is het een collegebesluit, bij andere gemeenten kan de instemming van de gemeenteraden noodzakelijk zijn. In Rijswijk is in de financiële verordening opgenomen dat het college niet eerder een besluit neemt over het verstrekken van leningen, kapitaal, waarborgen en garanties groter dan € 100.000 dan nadat de raad is geïnformeerd over het voornemen en hiertoe in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

Uiterlijk begin 2021 moet duidelijkheid door de raden gegeven worden over mogelijke samenwerking. Anders is er geen tijd meer om het alternatief, te weten Europees aanbesteden, zorgvuldig te doorlopen. Definitieve besluitvorming inzake de aanschaf van de aandelen zal later plaatsvinden door het bestuur.

Het is technisch mogelijk dat niet alle gemeenten instemmen, echter in het bestuur is afgesproken dat er alleen wordt overgegaan tot samenwerking met HVC als alle gemeenten hier unaniem achter staan. Dit sluit aan bij de aard van de gemeenschappelijke regeling Avalex.

1.5 Relatie tot ontwikkeling Avalex

Het bestuur Avalex heeft eind 2019 besloten om de huidige governance van Avalex ten minste de komende twee jaar te behouden en in uitvoering te versterken. Daarna zal de balans op gemaakt worden of wijzigingen alsnog wenselijk zijn. De samenwerking met HVC raakt dit vraagstuk niet. De samenwerking met HVC kan bij mogelijke wijzigingen in de governance zowel voortgezet (met mogelijk verleggen van aandeelhouderschap) als

ontbonden worden.

6. Kanttekeningen

1.1 Samenwerking

Een samenwerking met HVC kent aandachtspunten die onderdeel uitmaken van het vervolgonderzoek, waaronder vraagstukken rond:

- Risicoprofiel van bedrijf

De garantstelling is een belangrijk onderwerp van aandacht in de nadere verkenning. Tot op heden is duidelijk geworden dat de garantstelling van de deelnemende gemeenten sinds de oprichting van HVC (in 1991) nimmer is aangesproken. Dit is gezien het lage risicoprofiel ook niet voor de toekomst voorzien. Daarnaast is HVC momenteel met de aandeelhouders bezig om te komen tot een financiële koers die op termijn moet leiden tot keuzevrijheid in garantstelling. In het onderzoek zal daarom dieper ingegaan worden op de omvang van het aandelenpakket en de garantstelling in relatie tot het risicoprofiel, inclusief de verschillende activiteiten van HVC.

- Aansturing/governance

Avalet treedt als gemeenschappelijke regeling toe tot een publieke vennootschap en daarmee wordt HVC een verbonden partij van Avalet. Indirect betekent dit dat elke gemeente 'meebestuurd'. Onderzocht wordt hoe dit vorm kan krijgen. Ook betekent het dat niet alleen onderzocht wordt hoe de aansluiting maar ook eventuele uittreding geregeld is. HVC heeft meerdere GR-en die aandeelhouder zijn, hiermee zal bezien worden hoe deze de relatie ingericht hebben.

7. Financiën

Het onderzoeken van de mogelijkheid tot samenwerking met HVC en het eventueel starten van een Europese aanbesteding brengt geen extra kosten met zich mee voor de gemeenten. Het onderzoek naar de mogelijkheden tot samenwerking met HVC zal uitgevoerd worden door Avalet samen met gemeenteambtenaren en de auditgroep van Avalet. De kosten voor evt. extern advies zijn beperkt en passen binnen begroting Avalet.

8. Vervolg

Hieronder is de procesplanning op hoofdlijnen opgenomen. HVC zal de huidige aandeelhoudende gemeenten ook informeren indien de samenwerking verder onderzocht wordt.

Begin oktober	Besluiten tot nader onderzoek samenwerking met alle gemeenteraden, aanbidding via de colleges.
Begin oktober	Start inhoudelijke voorbereiding aanbesteding (opmaken aanbestedingsstukken).
oktober – december	Uitvoering nader onderzoek samenwerking HVC. Bijeenkomsten (deels ambtelijke) werkgroep en auditwerkgroep Avalet om de haalbaarheid, vorm en de risico's nader te onderzoeken.
16 oktober:	Bestuursvergadering Avalet, 2 sporen: • Stand van zaken spoor samenwerking en inrichting informatietraject raden naar behoefte

	• Vaststellen uitgangspunten aanbestedingstrajecten.
november - december	Optioneel: presentatie bijeenkomst HVC voor betrokken raadsleden, onderzoeken optie bedrijfsbezoek
januari – begin februari 2021	Voorleggen uitkomsten onderzoek aan raden. Besluit gemeenteraad over starten samenwerking met HVC met aanschaf aandelen/garantstelling of starten formele Europese aanbesteding. Daarna besluitvorming bestuur Avalex over: 1. Samenwerking met HVC, wanneer alle raden hebben ingestemd; 2. Start aanbesteding, wanneer dit niet het geval is.
Q1 2021	Indien aanbesteden: uiterlijk eind februari start aanbesteding/publicatie
voorjaar 2021	Indien samenwerking HVC; start toetreding tot HVC
Q3 en Q4 2021	Inregelen van de overstap naar afvalverwerker per 1 januari 2022 (en grofvuil al per 1 sept 2021).

9. Communicatie

Als de raad daar behoefte aan heeft dan wordt in november/december een (digitale) informatiebijeenkomst gehouden over de uitwerking van de variant samenwerking HVC. Ook wordt bekeken of het mogelijk is om een bedrijfsbezoek naar diverse verwerkingsinstallaties af te leggen.

10. Bijlagen

Om een onderbouwd besluit te kunnen nemen over de eventuele toetreding tot HVC heeft de vennootschap bedrijfsgegevens vertrouwelijk aan de overheid meegedeeld (art. 10 lid 1 sub c Wob). Om een succesvol gezamenlijk traject te doorlopen zijn partijen erbij gebaat acht te nemen van geheimhouding gedurende het gehele verloop van dit proces. De rapportage Verkenning beleid en markt restafvalverwerking (Corsanummer 20.073026) ligt bij de griffie ter inzage.

Burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de (wnd.) burgemeester,

P.M. Schuit

mr. drs. G.A.A. Verkerk

De gemeenteraad van Rijswijk,
Bijeen in besloten vergadering op 6 oktober 2020
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders
d.d. 8 september 2020, nr. 20.073030

BESLUIT:

Vaststellen van het nader onderzoeken van samenwerkingsmogelijkheden van Avalex met HVC voor de verwerking van de huishoudelijke afvalstromen.

Aldus besloten door de Raad van de gemeente Rijswijk, in zijn vergadering van 6 oktober 2020.

De gemeenteraad,
de griffier,

de voorzitter,

J.A. Massaar, bpa

mr. drs. G.A.A. Verkerk